

Bosev protiv Bugarske (broj 62199/19), 4.6.2024.¹

Povreda člana 6. EK (nepristrasan sud)

Povreda člana 10. EK

Podnosilac predstavke je Rosen Bosev, bugarski državljanin.

Predmet se odnosi na osudu novinara za klevetu višeg dužnosnika; sumnje u pogledu nepristrasnosti sudije koji je presudio o podignutoj optužnici; i pitanje da li su podnosiocu predstavke bili dostupni domaći pravni lijekovi u vezi sa njegovim pritužbama.

U predmetno vrijeme g. Bosev, novinar specijaliziran za pravno izvještavanje, radio je za sedmične novine Capital, koje su bile u vlasništvu izdavača Ikonomedia. Bio je osuđen i kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 511 eura zbog izjava koje je dao u televizijskom programu 2015. godine o tadašnjem direktoru Finansijske nadzorne komisije (koji je bio pozvan kao svjedok u slučaju pranja novca).

Pozivajući se na član 6. Evropske konvencije (pravo na pošteno suđenje), g. Bosev navodi da sudija izvjestilac i predsjednik vijeća koje ga je osudilo u žalbenom postupku nisu bili nepristrasni.

Pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), g. Bosev tvrdi da je njegova osuda za klevetu povrijedila njegovo pravo na slobodu izražavanja. Dalje se žali prema članu 13. (pravo na djelotvoran pravni lijek) u vezi s članom 10. da mu prema domaćem pravu nije bio dostupan djelotvoran pravni lijek u odnosu na njegove pritužbe na osnovu slobode izražavanja.

Evropski sud je uočio da je nekoliko godina prije ovog slučaja g. Bosev, u svojstvu novinara, pisao i objavljivao članke u kojima je preispitivao profesionalnost i integritet sudije koji je bio član vijeća koje je odlučivalo o njegovoj osudi po žalbi. Zauzeo je stajalište da je g. Bosev zbog toga mogao imati objektivne i osnovane sumnje u nepristranost ovog sudije, čije je izuzeće tražio. Međutim, njegov zahtjev je odbilo vijeće čiji je član bio sporni sudija i odluku je taj sudija izdiktirao službeniku tokom saslušanja. Sud na kraju primjećuje da revizija nije bila dopuštena protiv osude izrečene u žalbenom postupku. Sud je zaključio da žalbeni sud nije bio "nepristrasan sud" i da način na koji je sankcija izrečena g. Bosevu u ovom predmetu nije uspio osigurati jedno od bitnih garancija pravičnog suđenja. Dalje je smatrao da ograničenje prava na slobodu izražavanja podnosioca predstavke nije bilo popraćeno učinkovitim, te odgovarajućim zaštitnim mjerama protiv proizvoljnosti.

Pisanski protiv Hrvatske (broj 28794/18), 4.6.2024.

Povreda člana 10. EK

Podnosilac predstavke, zastupajući kao advokat stranke u izvršnom postupku, u žalbi protiv rješenja o izvršenju kritikovao je stav domaćeg suda i način primjene domaćeg prava. Drugostepeni sud je prihvatio žalbene navode podnosioca, ukinuo odluku i uputio prvostepeni sud da ispita jesu li primjedbe podnosioca predstavke iznesene u žalbi predstavljale nepoštivanje tog suda. Općinski građanski sud u Zagrebu je novčano kaznio podnosioca u iznosu od 2.000 HRK (cca 265 EUR) zbog nepoštivanja suda smatrajući da je nezadovoljstvo odlukom suda iznio na neprimjeren i uvredljiv način, vrijeđajući sud, navodeći da je pristup

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

suda „opravdano izazvao i zgražanje i podsmijeh“, prikazujući sud kao centar moći. Županijski sud u Osijeku potvrdio je prvostepenu odluku kojom je advokatu izrečena novčana kazna ocijenivši da su primjedbe bile uvredljive.

Disciplinski sud Hrvatske advokatske komore (dalje: HAK) oslobodio je podnosioca disciplinske odgovornosti ocjenjujući da iako je formulacija žalbe bila nekonvencionalna i neuobičajena, podnosilac se izrazio slobodnije s obzirom na važnost predmeta, ali da iznošenjem spornih primjedbi podnosilac nije imao namjeru uvrijediti domaće sudove ili potkopati njihov autoritet, već je kritikovao sudsku praksu na kojoj se temeljila osporena odluka. Visoki disciplinski sud HAK-a potvrdio je prvostepenu odluku i naglasio je da je podnosilac primjedbama kritikovao primijenjenu sudsku praksu, a ne pojedinog sudiju, te da iako su primjedbe bile na rubu prihvatljive kritike, one nisu bile uvredljive niti podobne narušiti autoritet sudova.

Evropski sud je smatrao da je novčano kažnjavanje podnosioca zbog nepoštivanja domaćeg suda predstavljalo miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja, da je ono bilo zakonito budući da se temeljilo na mjerodavnim odredbama Izvršnog zakona i Zakona o parničnom postupku, te da je slijedilo legitimni cilj osiguranja autoriteta pravosuđa.

Primjenom relevantnih načela iz predmeta Radobuljac protiv Hrvatske Evropski sud je ispitao je li miješanje bilo "nužno u demokratskom društvu" u smislu člana 10. Konvencije, te je ponovio da je potrebno jasno razlikovati uvredu i kritiku, da se primjedbe moraju promatrati u svjetlu predmeta u cjelini, uključujući njihov sadržaj i kontekst u kojem su iznesene, te da sudovi nisu imuni na kritike i podliježu širim granicama prihvatljive kritike od običnih građana.

Evropski sud je utvrdio da domaći sudovi nisu uzeli u obzir kontekst u kojem su primjedbe iznesene. Naime, podnosilac je energično nastupio u internoj komunikaciji s drugostepenim sudom, s čime šira javnost i mediji nisu bili upoznati, kao punomoćnik svoje stranke, zastupajući ju i protiveći se nepovoljnoj odluci. Premda oštro formulirane, živopisne i zajedljive, takve primjedbe nisu imale isključivu namjeru vrijeđati sud jer nisu bile usmjerene protiv određenog sudije, već su se odnosile na tumačenje mjerodavnog domaćeg prava, koje je podnosilac smatrao ozbiljno manjkavim. Naposljetku, Evropski sud nije mogao zanemariti činjenicu da je žalba podnosioca u kojoj je iznio sporne primjedbe, bila uspješna te je Županijski sud potvrdio njegovo stajalište o pogrešnom tumačenju domaćeg prava.

Slijedom navedenog, budući da podnosilac nije izašao izvan granica prihvatljive kritike, dotično miješanje nije bilo "nužno u demokratskom društvu", te je stoga došlo do povrede člana 10. Konvencije u ovom predmetu.²

Wick protiv Njemačke (broj 22321/19), 4.6.2024.

Povreda člana 6. EK (pristup sudu)

Podnosilac predstavke je Thomas Wick, njemački državljanin. Trenutno je u zatvoru u Berlinu.

Predmet se odnosi na ponavljana premještanja podnosioca predstavke iz jednog zatvora u drugi, u kratkom vremenskom periodu tokom izdržavanja kazne zatvora.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pristup sudu) Konvencije, podnosilac predstavke navodi da su kao rezultat ovih premještanja, sudovi (kojima se obratio za donošenje odluke o

² Preuzeto sa: [Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava - Nova presuda - Pisanski protiv Hrvatske \(gov.hr\)](#)

zakonitosti njegovog smještaju u samicu i pod video nadzor, kao i o njegovim premještanjima iz zatvora u zatvor) izgubili nadležnost i donijeli protivrječne odluke.

Sokolovskiy protiv Rusije (broj 618/18), 4.6.2024. godine

Povreda člana 10. EK

Podnosilac predstavke je blogger Ruslan Sokolovskiy, ruski državljanin rođen 1994. godine i živi u Šadrinsku (Rusija). U relevantno vrijeme, njegov YouTube kanal imao je 470.000 pretplatnika.

Predmet se odnosi na presudu izrečenu podnosiocu predstavke kojom je uslovno osuđen na dvije godine i tri mjeseca zatvora, zbog objavljivanja devet video zapisa na svom YouTube kanalu u periodu od 2015. do 2016. godine. Sudovi su zauzeli stav da predmetni video snimci predstavljaju ekstremističke radnje usmjerene na izazivanje mržnje ili neprijateljstva prema pojedincima koji su ciljani zbog pripadnosti etničkim, vjerskim ili društvenim grupama i da je sedam ovih video zapisa povrijedilo pravo na slobodu savjesti.

Pozivajući se na član 10. (sloboda izražavanja), podnosilac predstavke tvrdi da su njegovo krivično gonjenje i osuda zbog izražavanja mišljenja predstavljali nesrazmjerno miješanje u njegovo pravo na slobodu izražavanja. On se posebno žali na nepredvidivost članova 148. i 282. Krivičnog zakona, po kojima je osuđen, tvrdeći da su domaći sudovi protumačili njegove izjave – za koje tvrdi da predstavljaju kritičke osvrte na brojna aktualna pitanja – kao ekstremističke i uvredljive prema vjernicima. On tvrdi da su predmetne izjave, iako su dijelom izražene u visoko polemičkoj formi, bile od javnog interesa.

Bersheda i Rybolovlev protiv Monaka (br. 36559/19 i 36570/19), 6.6.2024. godine

Povreda člana 8. EK

Podnosioci predstavke su Tetiana Bersheda, državljanka Švajcarske i Ukrajine, koja živi u Londonu i Dmitrij Ribolovljev, ruski državljanin, koji živi u Monaku.

Predmet se odnosi na korištenje podataka sadržanih na mobilnom telefonu gospođe Bersheda, koja je advokat, a u kontekstu vještačenja mobilnog aparata koje je naložio istražni sudija.

Gospođa Bersheda, advokatica registrovana u švicarskoj advokatskoj komori čiji je redovni klijent bio g. Ribolovljev teretila se da je tajno snimila razgovor od nešto manje od deset minuta s T.R. tokom privatnog ručka 23.2.2015. godine. Sudska istraga o narušavanju privatnosti povjerena je E.L., francuskom sudiji. U kontekstu svoje odbrane, gospođa Bersheda predala je svoj mobilni telefon policiji kako bi omogućila ispitivanje snimka i dokazivanje njene dobre namjere.

Istražni sudija, čija nadležnost ne ide dalje od ispitivanja činjeničnog stanja, provjerom je li snimka autentična i ispitivanjem sadržaja razgovora u svjetlu relevantnog krivičnog prava, ipak je odlučio od sudskog vještaka tražiti veliki izvještaj o telekomunikacijama bez stvarnih ograničenja u pogledu datuma ili obima istrage, čime je odobrio "ribolovnu ekspediciju" koja je očito prekoračila njegovu nadležnost. Zadatak stručnjaka, koji je bio identificirati sve pozive, razmjenu poruka ili e-poštu čak i "indirektno" povezanu sa predmetom koji je u toku, doveo je do izvlačenja iz mobilnog telefona gdje Bersheda desetina i hiljada tekstualnih poruka MMS-ova, iMessages i e-pošte, te telefonskih poziva, za period od preko tri godine.

Posebno je specifično to da prije nego što je spontano predala svoj telefon (koji je koristila u privatne i profesionalne svrhe kao advokatica), gospođa Bersheda se pobrinula da IT stručnjak izbriše značajne količine podataka koji nisu bili u potpunosti povezani s postupkom narušavanja privatnosti u vezi s kojim je bila optužena.

Tvrdeći da je istražni sudija prekoračio granice istrage, te da su vještakova informatička pretraživanja provedena u suprotnosti s pravom na profesionalnu privilegiju koju je gđa Bersheda uživala kao advokatica, ona i g. Rybolovlev podnijeli su nekoliko tužbi kojima su osporavali provođenje istrage, a posebno telekomunikacijske procjene i načina na koji se postupalo s njenim rezultatima. Sve su tužbe odbijene.

Pozivajući se na član 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske), podnosioci predstavke se žalili na masovno, neselektivno i nesrazmjerno prikupljanje svih podataka dostupnih s navedenog mobilnog telefona, a što predstavlja kršenje zakonom zaštićenog prava na profesionalnu privilegiju na koju je podnositeljica predstavke imala pravo kao advokat.

U pogledu predstavke g. Ribolovljeva, Evropski sud je smatrao da se poruke i razgovori izdvojeni u kontekstu zadatka sudskog vještaka nisu ticali njegovih ličnih podataka i prepiske niti njegove razmjene s T.B.-om, bilo u privatnom kontekstu ili kontekstu odnosa advokat-klijent. Shodno tome, utvrdio je da on ne može tvrditi da je žrtva u smislu člana 34. Konvencije. Njegov je zahtjev stoga proglašen nedopuštenim.

Što se tiče predstavke gđe Bersheda, Evropski sud je istakao da su istrage koje je poduzeo istražni sudija, a koje su uključivale mobilni telefon advokata i masovno, neselektivno vraćanje ličnih podataka, uključujući i one koje je podnositeljica predstavke prethodno izbrisala, prekoračile nadležnost tog sudije. One su trebale biti ograničene na optužbe za narušavanje privatnosti, te nisu bile popraćene zaštitnim mjerama osiguranja dužnog poštovanje statusa podnositeljice predstavke i njene profesionalne privilegije kao advokata.